

VEDLEGG 1

FREDSKONTORETS MÅLSETTINGER

Fredskontoret ble etablert på et individuelt grunnlag og beholdt mye av det personlige elementet – et slags nettverk med en viss organisatorisk kjerne. Fredskontoret var ikke og ble aldri en tradisjonell organisasjon med detaljerte vedtekter, fast organisasjonsstruktur og klare rutiner.

Fredskontoret ble lenge drevet uten formelle vedtekter og faste organisatoriske strukturer. Derfor anså mange ikke Fredskontoret som en organisasjon eller en forening, men mer som et løselig sammenknyttet nettverk med stor grad av desentralisering og utstrakt handlingsfrihet for de lokale fredskontorene. Den desentraliserte, relativt uavhengige arbeidsformen ble av mange sett på som et positivt særtrekk ved Fredskontoret, og den stod i kontrast til de mer tradisjonelle fredsforeningenes måte å arbeide på. Fredsaktivistene i Fredskontoret var primært handlingsrettede og lite regelfikserte. Stavangerkontorets virksomhet var basert på en “samlebetegnelse”, som gikk ut på at “Fredskontoret er et partipolitisk og ideologisk uavhengig informasjonskontor for opplysning om krig-fred-problemene.”

Mangfoldigheten i synsmåter, standpunkter og arbeidsformer i annen halvdel av 1960-tallet ble faktisk oppfattet som så stor at flere understreket nødvendigheten av å utarbeide vedtekter og referanseramme for Fredskontoret, som skulle være forpliktende for både sekretariatet ved hovedkontoret i Oslo og for de lokale kontorene.

Arkivmaterialet etter Fredskontoret er svært spinkelt. De første vedtektene, som antakelig kom rundt 1966-67, finnes neppe. Men i en brosjyre for Fredskontoret, muligens utgitt midt på 1960-tallet, er målsettingen referert som følgende:

”Fredskontoret er et kontakt- og opplysningsentrum som vil skape engasjement i og debatt om krig/fred-problematikken. Kontoret vil særlig opplyse om og øke forståelsen for bruk av ikke-militære metoder i arbeidet for fred. Fredskontoret er økonomisk og politisk uavhengig av organisasjoner og partier”.

Denne målsettingen inneholdt Fredskontorets kjerneverdier: Skape engasjement rundt krig-fred-spørsmålet, ikkevolds-tilnærmingen og uavhengighet både økonomisk og politisk.

Behovet for en mer uttalt formålserklæring synes å være stort. På det første kontaktmøtet for Fredskontorene i Norge (12. – 13. mars 1966) i Oslo ble det vedtatt at følgende forslag skulle sendes lokalkontorene til uttalelse:

“Fredskontoret er en partipolitisk og ideologisk uavhengig sentral for informasjon om moderne, fredsbevarende og fredsskapende alternativ til militærpolitikken og tar sikte på en rasjonalisering og samordning av norsk fredsbevegelse.”

Utfallet av den lokale behandlingen er ikke kjent.

Landsmøtet 10.–11. februar 1968 refererte til Fredskontorets formålserklæring. Møtet vedtok også en foreløpig referanseramme.

Det er antakelig først ved vedtak på landsmøtet 3.–4. mai 1969 at det foreligger fullstendige vedtekter. Uansett synes ikke vedtektene å ha spilt en avgjørende rolle ved utformingen av Fredskontorets handlingsprogram i perioden fram til nedleggelsen i 1972. De forskjellige Fredskontorenes standpunkter til de eksterne samfunnspolitiske forholdene – nasjonalt og internasjonalt – synes å ha vært mer førende og bestemmende.

Slik ble vedtektene formulert i 1969:

I. FORMÅL

- § 1 Fredskontoret er et kontakt- og opplysningsentrum som vil utfordre mennesker til handling ved å skape engasjement i og debatt om krig/fred-problemene og internasjonal politikk.
- § 2 Fredskontoret vil arbeide og øve press for at norsk innen- og utenrikspolitikk får en struktur og slike retningslinjer at den direkte medvirker til å utvikle et rettferdig verdenssamfunn uten utbytting, undertrykking, kriger og nød.
- § 3 Med sikte på å oppnå global fred vil Fredskontoret særlig opplyse om og øke forståelsen for bruk av ikke-voldelige metoder i konflikter mellom nasjoner og grupper.
- § 4 Fredskontoret vil arbeide for en bedre samordning av norsk fredsbevegelse.

II. GENERELT

- § 5 Fredskontoret er økonomisk og politisk uavhengig av organisasjoner og partier.
- § 6 Betegnelsen “Fredskontor” kan bare benyttes av grupper som vil arbeide etter Fredskontorets formålserklæring.
- § 7 Fredskontoret drives av en gruppe enkeltpersoner med bakgrunn i forskjellige livssyn og miljøer. Gruppen er åpen for alle som er enige i målsettingen og som ønsker å delta i arbeidet.
- § 8 Fredskontoret som landsomfattende organisasjon utgjøres av ledelsen ved hvert kontor og ansvarlig leder og faste medarbeidere ved landsekretariatet.
- § 9 Hvert kontor utformer selv sin arbeidsform og virksomhet, forholdet til støttemedlemmer og valg av ledelse/arbeidsutvalg. Ved hvert kontor kan det nedsettes et råd.
- § 10 Intet kontor forplikter de andre kontorene og kan heller ikke uttale seg på vegne av disse.
- § 11 Beslattes et kontor lagt ned, skal eventuelt overskudd av boet innen 4 uker stilles til rådighet for landssekretariatet, som underretter de andre kontorene om nedleggelsen.

III. LANDSMØTET

- § 12 Landsmøtet er Fredskontorets høyeste myndighet.
- § 13 Ordinært landsmøte holdes innen utgangen av april måned hvert år. Innkalling til landsmøtet, sammen med innkomne forslag, sendes skriftlig til alle kontorene seinest innen fire uker før møtet. Saker som ønskes behandlet på landsmøtet, må være innsendt til landssekretariatet innen fem uker før møtet.
- § 14 Hvert kontor har én stemme på landsmøtet. Ved stemmelikhet har landssekretariatet to stemmer.
- § 15 Bare landsmøtet kan vedta resolusjoner. Hvert kontor kan vedta henvendelser og uttalelser. I ekstraordinære tilfelle kan resolusjoner sendes alle kontorer til behandling. Vedtak krever tiltredelse av minst 2/3 av kontorene.
- § 16 Ekstraordinært landsmøte avholdes innen fire uker hvis minst ¼ av kontorene krever det. Innkalling til ekstraordinært landsmøte skal, sammen med innkomne forslag, sendes skriftlig til kontorene seinest innen to uker før møtet..

IV. LANDSSEKRETARIATET

- § 17 Landssekretariatet skal – såfremt annet ikke bestemmes – ligge i Oslo. Det fungerer som hovedkontor.
- § 18 Landssekretariatet skal sammen med landsmøtet sørge for koordinering av Fredskontorets virksomhet på landsbasis. Landssekretariatet skal yte hjelp og støtte til kontorene i størst mulig utstrekning.
- § 19 Samtlige kontorer skal på landsmøtet legge fram revidert regnskap. Revisor for landssekretariatet oppnevnes på hvert landsmøte.

V. FORANDRING AV VEDTEKTENE. OPPLØSNING

- § 20 Forandring av disse vedtektene kan bare skje gjennom vedtak fattet på landsmøtet med 2/3 flertall.
- § 21 Oppløsning av Fredskontoret kan bare skje gjennom vedtak fattet på landsmøtet med 4/5 flertall.

På Fredskontorets landsmøte 11.–12. september 1971 på Lillehammer ble det ytret ønske om å definere Fredskontoret som et ledd i en frontorganisasjon med sikte på å fungere som antiimperialistisk, antikapitalistisk og antifascistisk. Men i en pressemelding fra landsmøtet ble det uttrykt at Fredskontoret *“fastholder i kommende arbeidsperiode ikkevold som et grunnleggende kampmiddel i sitt arbeid, og vil legge vekt på å sette ikkevold inn i en politisk og dagsaktuell sammenheng. Det vil også være Fredskontorets oppgave å studere ikkevold aktivt for å kunne utarbeide ikke-voldelige strategier og spre kjennskap til denne kampformen”*.

Verken landsmøtet i 1971 eller Fredskontorets siste landsmøte 11.–12. mars 1972 på Gjøvik syntes å ha vedtatt formelle endringer i vedtektene. Men den reelle uenigheten om Fredskontorets formål stakk dypt, og motsetningene i synet på Fredskontorets fredspolitiske ståsted og aktiviteter lot seg ikke forene. Fredskontoret ble oppløst i 1972.